

Nov 1. 9.15 13, 16

Na temelju članka 1. Zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora (Narodne novine, br 115/14), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj dana _____ 2015.g. donijela

UREDBA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 1.

U Zakonu o tržištu električne energije (Narodne novine, broj 22/13) u članku 3. stavku 2. točka 64. mijenja se i glasi:

„64. voditelj bilančne grupe – sudionik na tržištu električne energije koji je odgovoran za odstupanje jedne bilančne grupe i koji je s operatorom prijenosnog sustava sklopio ugovor o odgovornosti za odstupanje,“

Članak 2.

U članku 10. stavku 3. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. pružati pomoćne usluge i osiguravati energiju uravnoteženja pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava“

U stavku 4. točke 11. i 12. mijenjaju se i glase:

„11. ponuditi operatoru prijenosnog sustava raspoloživi proizvodni kapacitet za potrebe uravnoteženja,“

12. sklopiti ugovor o energiji uravnoteženja, prema pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava s operatorom prijenosnog sustava, sukladno potrebama elektroenergetskog sustava i mogućnostima proizvođača,“

Članak 3.

U članku 28. stavci 8. i 9. mijenjaju se i glase:

„(8) Operator prijenosnog sustava obavlja komercijalne i tehničke poslove vezane za uravnoteženje sustava, koji se propisuju pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.“

(9) Pravila iz stavka 8. ovog članka donosi operator prijenosnog sustava, uz prethodno mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije.“

Članak 4.

U članku 29. točka 13. mijenja se i glasi:

„13. uravnoteženje sustava, prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti,“

Iza točke 25. dodaje se nova točka 26. koja glasi:

„26. organiziranje i razvoj tržišta energije uravnoteženja te osiguravanje energije uravnoteženja.“

Članak 5.

U članku 30. točka 13. mijenja se i glasi:

„13. koristiti energiju uravnoteženja u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava,“

Točka 14. briše se.

Dosadašnje točke 15. i 16. postaju točke 14. i 15.

Članak 6.

U članku 46. stavku 9. točka 1. mijenja se i glasi:

„1. sklopiti ugovore u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije i pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava“.

Članak 7.

U članku 52. stavci od 5. do 9. mijenjaju se i glase:

„ (5) Na tržištu električne energije uravnoteženja operator prijenosnog sustava kupuje i prodaje električnu energiju od sudionika na tržištu električne energije radi uravnoteženja elektroenergetskog sustava, provodi mjerenje i aktivira ponude za energiju uravnoteženja prema listi ekonomskog prvenstva.

(6) Sudjelovanje na tržištu električne energije uravnoteženja uređuje se ugovorom o pružanju usluge uravnoteženja koji operator prijenosnog sustava sklapa sa sudionicima na tržištu električne energije uravnoteženja, u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(7) Operator tržišta električne energije obavlja količinski obračun energije uravnoteženja.

(8) Do uspostave funkcionalnog tržišta električne energije uravnoteženja cijene električne energije za potrebe uravnoteženja elektroenergetskog sustava obračunavaju se prema metodologiji za određivanje cijena za pružanje usluge uravnoteženja koju donosi Agencija, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava.

(9) Operator prijenosnog sustava izvještava Agenciju o sklopljenim ugovorima o pružanju usluge uravnoteženja sa sudionicima na tržištu električne energije i mjesečnom ostvarenju tih ugovora“.

Iza stavka 11. dodaju se novi stavci 12. i 13. koji glase:

„(12) Pravilima primjene nadomjesnih krivulja opterećenja koja donosi operator distribucijskog sustava, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava te uz prethodnu suglasnost Agencije, utvrđuju se nadomjesne krivulje opterećenja karakterističnih skupina kupaca te način određivanja dijela ostvarenja opskrbljivača za kupce koji nemaju izmjerenu krivulju opterećenja.

(13) Metodologijom za određivanje cijena za obračun električne energije uravnoteženja koju donosi Agencija određuje se način izračuna jediničnih cijena za obračun električne energije uravnoteženja.“

Članak 8.

U članku 53. stavak 6. mijenja se i glasi:

„(6) Operator tržišta električne energije je posebno odgovoran za:

1. organiziranje i razvoj tržišta električne energije u korist i za dobro sudionika na tržištu električne energije,

2. organiziranje i razvoj burze električne energije u suradnji s operatorom prijenosnog sustava,

3. donošenje, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i prethodnu suglasnost Agencije pravila organiziranja tržišta električne energije,

4. evidentiranje ugovora i ugovornih obveza sklopljenih između subjekata na tržištu električne energije,

5. količinski obračun energije uravnoteženja prema podacima koje dostavljaju operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava, a vode ih prema registrima u skladu sa člankom 30. stavkom 15. i člankom 40. stavkom 14. ovoga Zakona,

6. izradu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije unutar i preko granica Republike Hrvatske temeljem ugovornih obveza proizašlih iz kupoprodaje na tržištu električne energije,

7. pravodobnu dostavu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije iz točke 9. ovoga stavka operatoru prijenosnog sustava,

8. provjeru usklađenosti rasporeda prekogranične kupoprodaje s dodijeljenim prekograničnim prijenosnim kapacitetima,
9. vođenje evidencije o opskrbljivačima i kupcima te njihovim međusobnim obvezama,
10. vođenje evidencije sudionika na tržištu električne energije,
11. izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za uspostavu i vođenje registra jamstva podrijetla električne energije u Republici Hrvatskoj,
12. donošenje, uz prethodnu suglasnost Agencije, pravila o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije,
13. sklapanje ugovora o kupoprodaji obveznog udjela električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije sa svim opskrbljivačima, uključujući i opskrbljivače pod obvezom javne usluge,
14. prikupljanje naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije od svih opskrbljivača, uključujući i opskrbljivače pod obvezom javne usluge,
15. sklapanje ugovora s povlaštenim proizvođačima koji imaju pravo na poticajnu cijenu,
16. analizu organiziranja tržišta električne energije i predlaganje mjera za njegovo unapređenje,
17. dostavlja pisanu obavijest zajamčenom opskrbljivaču, opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge i operatorima prijenosne i distribucijske mreže o problematičnom opskrbljivaču iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona,
18. objavu, na primjeren način, informacija potrebnih za nesmetano organiziranje tržišta električne energije i obavljanje elektroenergetskih djelatnosti te
19. davanje mišljenja operatoru prijenosnog sustava na pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta.“

Stavak 8 mijenja se i glasi:

„(8) Operator tržišta električne energije ne smije trgovati električnom energijom, osim za reguliranu kupnju i prodaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče.“

Članak 9.

U članku 55. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Pravilima organiziranja tržišta električne energije osobito se utvrđuju:

1. model tržišta električne energije,
2. postupci, načela i standardi za organiziranje i rad tržišta električne energije u skladu s primijenjenim modelom tržišta električne energije,
3. način identifikacije i registracije sudionika na tržištu električne energije,
4. vrste ugovora koji se sklapaju na tržištu električne energije,
5. proizvodi za trgovanje na tržištu električne energije,
6. standardi i postupci za evidentiranje transakcija na tržištu električne energije,
7. standardi i postupci vezani za problematičnog opskrbljivača na tržištu električne energije,
8. standardi i postupci za uspostavu i vođenje baze podataka za potrebe tržišta električne energije,
9. standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije,
10. pravila i postupak razmjene mjernih podataka korisnika mreže,
11. ostala pitanja potrebna za organiziranje i rad tržišta električne energije.“

Članak 10.

Članak 65. stavak 3. mijenja se i glasi:

„ (3) Nadležno tijelo za socijalnu skrb pojedinačnim aktom kojim utvrđuje status ugroženog kupca odredit će razinu socijalne potpore ugroženom kupcu, odnosno vrstu i opseg prava koja pripadaju s obzirom na utvrđeni status te način sudjelovanja u podmirenju troškova socijalnog minimuma potrošnje električne energije.,,

Članak 11.

Iza članak 74. dodaje se novi članak 74a. koji glasi:

„ 74a.

„(1) Novčanom kaznom u iznosu od 200.000 do 1.000.000 kuna kaznit će se za prekršaj sudionik na tržištu električne energije ako:

- koristi povlaštene informacije u vezi s proizvodom na veleprodajnom tržištu energije u stjecanju ili raspolaganju, ili pokušaju stjecanja ili raspolaganja, za svoj ili za tuđi račun,

izravno ili neizravno, proizvodima na veleprodajnom tržištu energije na koje se te informacije odnose (članak 3. stavak 1. točka a) Uredbe (EU) broj 1227/2011),

- razotkrije povlaštene informacije u vezi s proizvodom na veleprodajnom tržištu energije bilo kojoj drugoj osobi, osim ako se takvo razotkrivanje izvršava tijekom uobičajenog bavljenja svojim poslom, profesijom ili dužnostima (članak 3. stavak 1. točka b) Uredbe (EU) broj 1227/2011),
- preporuči drugoj osobi ili navede drugu osobu da, na temelju povlaštene informacije u vezi s proizvodom na veleprodajnom tržištu energije, stekne ili raspolaze s proizvodima na veleprodajnom tržištu energije na koje se te informacije odnose (članak 3. stavak 1. točka c) Uredbe (EU) broj 1227/2011),
- poduzme bilo koju radnju koja predstavlja manipulaciju ili pokušaj manipulacije tržištem na veleprodajnim tržištima energije (članak 5. Uredbe (EU) broj 1227/2011),
- ne objavi povlaštene informacije u skladu s člankom 4. Uredbe (EU) broj 1227/2011,
- Agenciji za suradnju energetske regulatora ne dostavi evidenciju transakcija na veleprodajnom tržištu u skladu sa člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) broj 1227/2011,
- se prije provođenja transakcija o kojima treba izvijestiti Agenciju za suradnju energetske regulatora u skladu sa člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) broj 1227/2011,
- ne prijavi Agenciji u skladu sa člankom 9. Uredbe (EU) br.1227/2011 ili bez odlaganja ne obavijesti Agenciju o izmjenama do kojih je došlo u pogledu informacija dostavljenih za prijavu (članak 9. Uredbe (EU) broj 1227/2011).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 15.000 do 30.000 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba sudionika na tržištu električne energije.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 4.000 do 8.000 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. podstavaka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka svaka fizička osoba.

(4) Osoba koja je počinila dva ili više prekršaja ili je u roku od godine dana dva ili više puta ponovila prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se uz novčanu kaznu za prekršaj, izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do godine dana.“

Članak 12.

Naslov iznad članak 75. mijenja se i glasi: „*Optužni prijedlog*“

U članku 75. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Agencija može predložiti pokretanje prekršajnog postupka iz stavka 1. ovoga članka za prekršaje propisane člancima 73., 74. i 74a. ovoga Zakona“.

Članak 13.

Ova Uredba stupa na snagu prvog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Nova Uredba Europske komisije o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem donosi obvezu zemljama članicama EU *uvođenje organiziranog tržišta električne energije te njihovom međusobnom povezivanju na dan unaprijed i unutar dnevnog razini cijele EU.*

Također, predmetna Uredba propisuje za svaku zemlju članicu EU imenovanje **nominirane burze električne energije** (engl. Nominated Electricity Market Operator – u daljnjem tekstu: NEMO) koja će biti odgovorna za povezivanje vlastitog organiziranog tržišta električne energije sa svim drugim NEMO burzama EU, a u cilju stvaranja jedinstvenog unutarnjeg tržišta električne energije EU za dan unaprijed i unutar dnevnog razini. U operativnom smislu, za povezivanje tržišta električne energije odgovorni su operatori prijenosnog sustava i burze električne energije u svakoj zemlji članici EU.

Hrvatska burza električne energije je društvo s ograničenom odgovornošću osnovano od strane HROTE-a i HOPS-a temeljem članka 52. Zakona o tržištu električne energije i to s ciljem uspostave organiziranog tržišta električne energije za dan unaprijed, povezanog s tržištima električne energije u EU. S obzirom da se Hrvatska burza namjerava nominirati za hrvatsku NEMO burzu, a za uspješnost realizacije aplikacije prema nadležnoj HERA-i, neophodno je pravno uključiti trgovinu na burzi kao dio interne i prekogranične trgovine na hrvatskom odnosno EU tržištu električnom energijom.

Na ovaj način se ujedno osigurava i primjena Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije. Ovom Uredbom se također jasnije određuju odnosi u području socijalne skrbi kako bi se osiguralo sigurnu i stabilnu opskrbu ugroženih kupaca.

Donošenje predmetne Uredbe, nužno je radi osiguranja pravnih pretpostavki za uredan početak rada Hrvatske burze kao i drugih burzi električne energije iz Europske Unije na teritoriju Republike Hrvatske što direktno utječe na tekuću gospodarsku politiku u području elektroenergetike odnosno na funkcioniranje tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj.

S obzirom na Uredbu Europske komisije o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem stupa na snagu početkom rujna 2015. godine potrebno je žurno ispuniti obvezu uvođenja organiziranog tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj te njihovom međusobnom povezivanju na dan unaprijed i unutar dnevnog razini cijele EU te je s toga potrebno da ova Uredba stupi na snagu prvog dana od dana objave u Narodnim novinama.

TEKST ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJI SE IZMJENJUJU I DOPUNJUJU

Značenje pojedinih izraza

Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena zakonom kojim se uređuje energetske sektor i regulacija energetskih djelatnosti.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. bilančna grupa – grupa koju čini jedan ili više sudionika na tržištu električne energije za čije je odstupanje odgovoran voditelj bilančne grupe,

2. certifikacija operatora prijenosnog sustava – postupak kojim se utvrđuje njegova sukladnost s odredbama ovoga Zakona kojima se uređuje razdvajanje i neovisnost operatora prijenosnog sustava,

3. certifikat – potvrda koju u postupku certificiranja izdaje Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) kojom se potvrđuje da operator prijenosnog sustava ispunjava uvjete glede njegova razdvajanja i neovisnosti, uvjete financijske, materijalne, tehničke i kadrovske opremljenosti te druge uvjete propisane ovim Zakonom,

4. dispečiranje – upravljanje tokovima električne energije i regulacija napona u elektroenergetskom sustavu, uključujući i razmjenu s drugim sustavima,

5. distribucija električne energije – razvod električne energije distribucijskim mrežama visokog, srednjeg i niskog napona radi njezine isporuke kupcima, koji ne uključuje opskrbu,

6. ekonomsko prvenstvo – rangiranje ponuđača električne energije u skladu s ekonomskim kriterijima,

7. elektroenergetski subjekt – pravna ili fizička osoba koja obavlja najmanje jednu od energetskih djelatnosti iz članka 4. ovoga Zakona, odgovorna za komercijalne i tehničke zadaće i poslove održavanja koji su u svezi s tim djelatnostima, ali ne uključuje krajnje kupce,

8. energija uravnoteženja – električna energija potrebna za pokrivanje razlike između stvarno isporučene ili preuzete električne energije i ugovorenih količina električne energije,

9. horizontalno integrirani subjekt – subjekt koji obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje za prodaju, ili prijenosa, ili distribucije, ili opskrbe električnom energijom, i drugu djelatnost koja nije elektroenergetska,

10. integrirani elektroenergetski subjekt – vertikalno ili horizontalno integrirani subjekt,
11. isporuka – predaja električne energije na određenom mjestu isporuke,
12. izravni vod – elektroenergetski vod koji povezuje izolirani objekt proizvođača električne energije s izoliranim kupcem ili elektroenergetski vod koji povezuje objekt proizvođača električne energije i elektroenergetskog subjekta za opskrbu električnom energijom radi izravne opskrbe njihovih vlastitih prostorija, podružnica i krajnjih kupaca,
13. izvedenica električne energije – financijski instrument određen u točkama 5., 6. ili 7. Sekcije C Dodatka I Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata, u dijelu u kojem se instrument odnosi na električnu energiju, koja je Zakonom o tržištu kapitala prenesena u hrvatski pravni sustav,
14. kontrola – prava, ugovori i sva druga sredstva koja, odvojeno ili u kombinaciji i imajući u vidu činjenično stanje ili zakonske odredbe, daju mogućnost odlučujućeg utjecaja na subjekt, posebno putem vlasništva ili prava na korištenje cjelokupne ili dijela imovine subjekta i prava ili ugovora koji daju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odlučivanje organa subjekta,
15. korisnik mreže – pravna ili fizička osoba koja koristi prijenosnu ili distribucijsku mrežu ili prekogranični vod za isporuku električne energije u mrežu ili preuzimanje električne energije iz mreže,
16. krajnji kupac – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,
17. kupac – kupac na veleprodajnom tržištu ili krajnji kupac električne energije,
18. kupac iz kategorije kućanstvo – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastitu potrošnju u kućanstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti,
19. kupac koji nije kućanstvo – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju koja nije namijenjena za korištenje u vlastitom kućanstvu i uključuje proizvođača i kupca na veleprodajnom tržištu,
20. kupac na veleprodajnom tržištu – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju u svrhu preprodaje unutar ili izvan sustava u kojem je registrirana,
21. kvaliteta opskrbe električnom energijom – pouzdanost napajanja i kvaliteta napona na mjestu preuzimanja odnosno predaje električne energije te kvaliteta usluga korisnicima mreže,
22. mali kupac – pravna ili fizička osoba s manje od 50 radnika i s ispunjenim jednim od dva kriterija: s godišnjim prometom koji ne prelazi iznos od 54 milijuna kuna ili s imovinom koja ne prelazi iznos od 27 milijuna kuna, a koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,
23. ministar – ministar nadležan za energetiku,

24. Ministarstvo – ministarstvo nadležno za energetiku,

25. napredna mreža – elektroenergetska mreža koja na troškovno učinkovit način može integrirati ponašanje i djelovanje svih priključenih korisnika mreže radi očuvanja ekonomski učinkovitog i održivog elektroenergetskog sustava s niskim gubicima i visokim razinama kvalitete te sigurnosti opskrbe električnom energijom,

26. natječajni postupak za proizvodna postrojenja – postupak kojim se planirane dodatne potrebe i zamjenski kapacitet pokrivaju proizvodnjom iz novih ili postojećih proizvodnih postrojenja,

27. nestandardne usluge operatora prijenosnog sustava – pridjeljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora prijenosnog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje prijenosne mreže i naknadi za priključenje na prijenosnu mrežu,

28. nestandardne usluge operatora distribucijskog sustava – pridjeljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora distribucijskog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje distribucijske mreže i naknadi za priključenje na distribucijsku mrežu,

29. niski napon (NN) – naponske razine do uključivo 1000 V,

30. novi infrastrukturni objekti – objekti koji nisu završeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i koji se mogu izuzeti od primjene načela reguliranog pristupa treće strane,

31. obnovljivi izvori energije – obnovljivi nefosilni izvori energije (energija vjetra, sunčeva energija, aerotermalna, geotermalna i hidrotermalna energija, energija mora, energija vodotoka, energija iz biomase, plina iz deponija otpada, plina iz postrojenja za obradu otpadnih voda i bioplina),

32. operator distribucijskog sustava – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju distribucijske mreže na zadanom području, te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije,

33. operator prijenosnog sustava – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže na zadanom području i prekograničnih prijenosnih vodova prema ostalim mrežama te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za prijenosom električne energije,

34. operator tržišta električne energije – pravna osoba koja je odgovorna za organiziranje tržišta električne energije u skladu s odredbama ovoga Zakona,

35. opskrba električnom energijom – kupnja električne energije i prodaja električne energije, uključujući preprodaju električne energije krajnjim kupcima,

36. opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga – kupnja električne energije i prodaja električne energije prema reguliranim uvjetima onim krajnjim kupcima koji imaju pravo

na takav način opskrbe i slobodno ga izaberu ili koriste po automatizmu odnosno prodaja, uključujući preprodaju, električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu,

37. opskrbljivač – elektroenergetski subjekt koji obavlja elektroenergetsku djelatnost opskrbe električnom energijom,

38. opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji ima pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i koji izabere ili koristi po automatizmu taj način opskrbe,

39. poduzetnik – svaka pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za potrebe proizvodnje robe i/ili pružanja usluga i ne koristi je u vlastitom kućanstvu,

40. pomoćne usluge – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga sustava operator prijenosnog sustava dobavlja od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,

41. pomoćne usluge za distribucijsku mrežu – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži dobavlja operator distribucijskog sustava od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,

42. postupak izdavanja energetskog odobrenja – postupak u okviru kojeg se osiguravaju potrebe za većom snagom i zamjenom proizvodnih postrojenja, temeljem odobrenja nadležnog tijela,

43. povezani subjekt – pridruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 41. Sedme Direktive 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. na osnovi članka 44(2)(g)(*) Ugovora o konsolidiranim računima, i/ili udruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 33(1) iste Direktive, i/ili subjekti koji pripadaju istim dioničarima,

44. priključak – fizički priključak na prijenosnu mrežu ili distribucijsku mrežu koji obuhvaća mjernu opremu i obračunsko mjerno mjesto, a koji je sastavni dio mreže,

45. prijenos električne energije – transport električne energije međusobno povezanom prijenosnom mrežom vrlo visokog i visokog napona radi njezine isporuke kupcima ili operatoru distribucijskog sustava, ali ne uključuje opskrbu,

46. pristup mreži – pravo korisnika mreže na korištenje mreže radi prijenosa, distribucije, preuzimanja i isporuke ugovorene količine električne energije tijekom ugovorenog razdoblja na temelju propisanih i javno objavljenih uvjeta prema načelima nepristranosti,

47. proizvodnja električne energije – postupak transformacije goriva ili energije iz obnovljivih izvora energije u električnu energiju,

48. proizvođač električne energije – elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost proizvodnje električne energije,

49. sigurnost opskrbe – osiguravanje potrebne količine električne energije krajnjim kupcima, kao i sposobnost prijenosnih i distribucijskih mreža da omoguće isporuku te električne energije do krajnjih kupaca,

50. srednji kupac – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje, nije mali kupac, ima manje od 250 radnika i ispunjava jedan od iduća dva kriterija: godišnji promet koji ne prelazi iznos od 216 milijuna kuna ili imovina koja ne prelazi iznos od 108 milijuna kuna,

51. srednji napon (SN) – naponske razine od 1 kV do uključivo 35 kV,

52. sudionik na tržištu električne energije – elektroenergetski subjekt i druga pravna ili fizička osoba koja je registrirana za kupnju i/ili prodaju električne energije temeljem prava na sudjelovanje na tržištu električne energije u skladu s ovim Zakonom i pravilima organiziranja tržišta električne energije,

53. treća država – svaka država osim Republike Hrvatske, država članica Europske unije i ugovornih strana Energetske zajednice,

54. trgovac električnom energijom – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju i prodaje, uključujući preprodaju električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima,

55. trgovina električnom energijom – kupnja električne energije i prodaja, uključujući preprodaju električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjem kupcu,

56. ugovor o opskrbi krajnjeg kupca – ugovor kojim se uređuje opskrba krajnjeg kupca električnom energijom, ali ne uključuje izvedenicu električne energije,

57. ugroženi kupac – kupac električne energije iz kategorije kućanstvo koji zbog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo korištenja mreže i/ili opskrbe električnom energijom po posebnim uvjetima,

58. univerzalna usluga – jedinstveni način prodaje električne energije u okviru opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga, kojim se osigurava pravo kupca iz kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom propisane kvalitete na cijelom području Republike Hrvatske po realnim, jasno usporedivim i transparentnim cijenama,

59. usluge sustava – usluge elektroenergetskog sustava nužne za rad prijenosnog i distribucijskog sustava koje obuhvaćaju vođenje elektroenergetskog sustava, održavanje frekvencije, održavanje napona i ponovnu uspostavu napajanja, a osigurava ih operator prijenosnog sustava,

60. veliki kupac koji nije kućanstvo – kupac koji nije kućanstvo s potrošnjom električne energije većom od iznosa koji odredi Agencija na osnovi istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije čime stječe pravo na istodobno ugovaranje s više opskrbljivača električnom energijom,

61. vertikalno integrirani subjekt – elektroenergetski subjekt ili skupina elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili posredne kontrole i gdje subjekt ili skupina subjekata obavlja najmanje jednu od energetske djelatnosti prijenosa ili distribucije te najmanje jednu od energetske djelatnosti proizvodnje ili opskrbe električnom energijom,

62. visoki napon (VN) – naponske razine od 35 kV do uključivo 220 kV,

63. visokoučinkovita kogeneracija – kogeneracija koja se temelji na potrošnji korisne topline i uštedi primarne energije,

64. voditelj bilančne grupe – sudionik na tržištu električne energije koji je odgovoran za odstupanje jedne bilančne grupe i koji je s operatorom tržišta električne energije sklopio ugovor o energiji uravnoteženja,

65. vrlo visoki napon (VVN) – naponske razine veće od 220 kV,

66. zajamčeni opskrbljivač – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji pod određenim uvjetima ostane bez opskrbljivača.

III. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Proizvodnja električne energije

Članak 10.

(1) Proizvođač električne energije koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije može proizvoditi električnu energiju u baznom ili varijabilnom režimu rada, uključujući i električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, kao i električnu energiju za uravnoteženje elektroenergetskog sustava (u daljnjem tekstu: energija uravnoteženja) te pružati pomoćne usluge.

(2) Iznimno od članka 4. stavka 3. ovoga Zakona, pravne ili fizičke osobe mogu obavljati djelatnost proizvodnje električne energije bez dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti ako su osigurale stručno upravljanje i rukovanje energetskim postrojenjima sukladno tehničkim propisima, zahtjevima i uvjetima te isključivo za obavljanje djelatnosti:

– proizvodnje električne energije korištenjem proizvodnih objekata čiji je zbroj instaliranih snaga do uključivo 1 MW ili

– proizvodnje električne energije isključivo za vlastite potrebe ili

– proizvodnje električne energije tijekom pokusnog rada proizvodnih objekata.

(3) Proizvođač električne energije ima pravo:

1. u svojim proizvodnim postrojenjima koristiti izvore energije koje smatra najpovoljnijim za pretvorbu, uz udovoljavanje propisanih uvjeta,
2. prodavati vlastitu proizvedenu električnu energiju pod uvjetima utvrđenim odredbama ovoga Zakona i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
3. pružati pomoćne usluge i uslugu uravnoteženja pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
4. ugovarati kupnju električne energije radi vlastite proizvodnje električne energije i pružanja usluga pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
5. pristupa mreži i korištenja prijenosne i distribucijske mreže prema propisanim uvjetima i
6. obračunati i naplatiti financijska sredstva koja mu pripadaju na temelju ugovora i ostalih prodaja, sklopljenih odnosno izvršenih u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Proizvođač električne energije je dužan:

1. trajno ispunjavati sve uvjete iz dozvole za proizvodnju električne energije, ako je takva dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,
2. zadovoljavati sve tehničke i pogonske uvjete, osobito one uvjete propisane mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava te propisane tehničkim i drugim propisima i standardima,
3. zadovoljavati propisane uvjete koji se odnose na energetska učinkovitost i zaštitu okoliša,
4. postupati u skladu s pravilima zaštite tržišnog natjecanja prilikom sudjelovanja na tržištu električne energije, uključujući zabranu neopravdanog povlačenja proizvodnog kapaciteta i zabranu neopravdanog smanjenja proizvodnje električne energije,
5. održavati proizvodna postrojenja u ispravnom stanju, osigurati njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i standardima, što je predmetom inspekcijskog nadzora,
6. ponuditi prema tržišnim načelima pomoćne usluge operatoru prijenosnog sustava za usluge sustava, u skladu s tehničkim mogućnostima te mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
7. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s operatorom prijenosnog sustava radi ostvarenja usluga sustava kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,

8. ponuditi prema tržišnim načelima pomoćne usluge za distribucijsku mrežu operatoru distribucijskog sustava za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži, u skladu s tehničkim mogućnostima, mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima organiziranja tržišta električne energije,

9. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu s operatorom distribucijskog sustava za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,

10. ponuditi prema tržišnim načelima operatoru prijenosnog sustava raspoloživi proizvodni kapacitet za omogućavanje sigurnog pogona i vođenja elektroenergetskog sustava,

11. ponuditi, prema pravilima organiziranja tržišta električne energije, operatoru tržišta električne energije raspoloživi proizvodni kapacitet za potrebe uravnoteženja,

12. sklopiti ugovor o pružanju usluge uravnoteženja, prema pravilima organiziranja tržišta električne energije, s operatorom tržišta električne energije,

13. staviti proizvodna postrojenja u pogon na zahtjev operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava radi pružanja pomoćnih usluga ili pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu te radi pružanja usluge uravnoteženja,

14. staviti na raspolaganje operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sustava po proizvodnom postrojenju,

15. staviti na raspolaganje operatoru tržišta električne energije, Ministarstvu i Agenciji podatke potrebne za bilanciranje proizvodnje električne energije iz pojedinog proizvodnog postrojenja,

(5) Agencija, temeljem dužnosti proizvođača iz stavka 4. ovoga članka, provodi nadzor i druge aktivnosti u cilju osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja.

(6) Za prostore na kojima su proizvodna postrojenja, elektroenergetski subjekti vlasnici tih postrojenja plaćaju naknadu jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalaze takva postrojenja. Vlada Republike Hrvatske odlukom propisuje visinu naknade za korištenje prostora, način njezine raspodjele te moguću namjenu takvih sredstava.

(7) Proizvođač električne energije dužan je izraditi i na primjeren način javno objaviti program mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te godišnje izvješće o rezultatima njegove primjene.

(8) Ministarstvo, ako procijeni da je potrebno postaviti dodatne zahtjeve za poboljšanje energetske učinkovitosti u proizvodnji, može rješenjem propisati minimalni stupanj učinkovitosti za pojedine tehnologije koji treba postići kod izgradnje novog ili rekonstrukcije postojećeg proizvodnog postrojenja.

(9) Elektrane koje su priključene na prijenosnu mrežu i elektrane koje su priključene na distribucijsku mrežu, a od značenja su za vođenje elektroenergetskog sustava, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga na zahtjev operatora prijenosnog sustava u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

(10) Elektrane koje su priključene na distribucijsku mrežu, a od značenja su za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu na zahtjev operatora distribucijskog sustava u skladu s mrežnim pravilima distribucijskog sustava.

(11) Proizvođač električne energije čija su proizvodna postrojenja tehnički osposobljena za pružanje pomoćnih usluga u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava dužan je, ako je u mogućnosti, ponuditi pomoćne usluge, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije, sukladno članku 28. stavku 7. ovoga Zakona.

Obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije

Članak 28.

(1) Operator prijenosnog sustava je dužan obavljati prijenos električne energije pod uvjetima koji su određeni dozvolom za obavljanje djelatnosti prema načelima objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s ovim Zakonom. Operator prijenosnog sustava je dužan ispuniti uvjete i kriterije za certifikaciju u skladu s odredbama ovoga Zakona prije ishoda dozvole za obavljanje djelatnosti.

(2) Operator prijenosnog sustava obavezan je priključivati korisnike prijenosne mreže na prijenosnu mrežu prema uvjetima i naknadama koje su određene u skladu s metodologijom donesenom temeljem zakona kojima se uređuje energetska sektor te regulacije energetskih djelatnosti.

(3) Operator prijenosnog sustava je dužan na cijelom području Republike Hrvatske primjenjivati istu tarifnu metodologiju za istu kategoriju korisnika mreže, osobito s obzirom na naponsku razinu priključka i sljedeće veličine: radnu energiju, radnu snagu, prekomjerno preuzetu jalovu energiju i mjernu uslugu, kao i na druge kriterije.

(4) Operator prijenosnog sustava ne smije trgovati električnom energijom, osim za:

1. pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
2. uravnoteženje sustava i
3. osiguravanje usluga sustava.

(5) Električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži operator prijenosnog sustava nabavlja na tržištu električne energije, a ako to nije u mogućnosti mora odmah izvijestiti

Agenciju i zahtijevati od proizvođača da prioritetno ponude električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži. Agencija, na temelju izvješća operatora prijenosnog sustava, može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava, proizvođača i ostalih elektroenergetskih subjekata provedbu određenih mjera radi osiguravanja pokrića gubitaka u prijenosnoj mreži.

(6) Operator prijenosnog sustava je dužan osiguravati usluge sustava prema tržišnim načelima. Elektroenergetski subjekti i krajnji kupci u čijem su vlasništvu uređaji za pružanje pomoćnih usluga dužni su, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, bez odgađanja pružati pomoćne usluge radi ostvarenja usluga sustava i postizanja sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sustava. Međusobna prava i obveze uređuju se ugovorom o pružanju pomoćnih usluga.

(7) Do uspostave tržišta pomoćnih usluga uvjeti i cijene njihovog pružanja određuju se metodologijom za određivanje cijena i uvjeta za pružanje pomoćnih usluga koju donosi operator prijenosnog sustava uz prethodnu suglasnost Agencije. Operator prijenosnog sustava izvještava Agenciju o sklopljenim ugovorima o pružanju pomoćnih usluga s pružateljima i mjesečnom ostvarenju tih ugovora. Agencija, samostalno ili na prijedlog operatora prijenosnog sustava, odlučuje o otvaranju tržišta pomoćnih usluga i usluga sustava.

(8) Operator prijenosnog sustava obavlja tehnički dio poslova vezano za uravnoteženje sustava, koje se propisuje pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

(9) Pravila iz stavka 8. ovog članka donosi operator prijenosnog sustava, uz prethodno mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije, a propisuju tehnički dio uravnoteženja sustava. Tehnički dio poslova obuhvaća provedbu mjerenja i aktiviranje ponuda za energiju uravnoteženja prema listi ekonomskog prvenstva koju operatoru prijenosnog sustava prosljeđuje operator tržišta električne energije.

(10) U pogledu kvalitete električne energije operator prijenosnog sustava dužan je postupati u skladu sa člankom 60. ovoga Zakona.

(11) Operator prijenosnog sustava može angažirati proizvodna postrojenja namijenjena za povremenu uporabu samo u slučajevima:

1. većih poremećaja ili ispada u elektroenergetskom sustavu,
2. radi zadovoljavanja kriterija sigurnog pogona prijenosne mreže i sigurne opskrbe kupaca ili
3. prilikom kriznih stanja prema propisima kojima se uređuje područje energetike.

(12) Pod proizvodnim postrojenjima namijenjenim za povremenu uporabu podrazumijevaju se objekti korisnika mreže predviđeni za povremenu ili stalnu proizvodnju električne energije za vlastite potrebe uz mogućnost proizvodnje električne energije za potrebe tržišta električne energije.

(13) Pod kriterijima sigurnog pogona prijenosne mreže i sigurne opskrbe kupaca podrazumijevaju se kriteriji vođenja pogona elektroenergetskog sustava i planiranja razvoja prijenosne mreže definirani u mrežnim pravilima prijenosnog sustava.

Odgovornosti operatora prijenosnog sustava

Članak 29.

Operator prijenosnog sustava osobito je odgovoran za:

1. vođenje elektroenergetskog sustava i pogona prijenosnog sustava Republike Hrvatske s međusobno povezanim prijenosnim sustavima, odnosno s distribucijskim sustavom u Republici Hrvatskoj,
2. razvoj prijenosne mreže kojim se osigurava dugoročna sposobnost prijenosne mreže da ispuní razumne zahtjeve za prijenosom električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona,
3. održavanje i izgradnju prijenosne mreže te za djelomično osiguranje jalove električne energije,
4. izvođenje priključka korisnika prijenosne mreže i stvaranja tehničkih uvjeta za priključenje korisnika prema uvjetima propisanim zakonima kojima se uređuje područje energetike i regulacije energetske djelatnosti te ostalim propisima kojima se uređuje to područje,
5. pouzdanost i raspoloživost sustava opskrbe električnom energijom te ispravnu koordinaciju sustava proizvodnje, prijenosa i distribucije,
6. vođenje elektroenergetskog sustava na način kojim se postiže sigurnost isporuke električne energije i ekonomično korištenje prijenosne mreže,
7. osiguravanje pristupa mreži i korištenja prijenosne mreže kupcima i proizvođačima, korisnicima prijenosne mreže, prema reguliranim, transparentnim i nepristranim načelima,
8. utvrđivanje i razgraničenje troškova nastalih prijenosom električne energije, uz suglasnost Agencije,
9. preuzimanje na prioritetan način ukupne količine električne energije isporučene u mrežu od povlaštenih proizvođača priključenih na prijenosnu mrežu, ako su zadovoljeni zahtjevi vezani uz održavanje pouzdanosti i sigurnosti pogona posebno prema mrežnim pravilima prijenosnog sustava,

10. davanje prednosti proizvođačima koji koriste domaće energente za proizvodnju električne energije u iznosu koji ne prelazi 15% od ukupno korištenih energenata za proizvodnju električne energije u kalendarskoj godini, prema energetske bilanci Republike Hrvatske,

11. dostavljanje obračunskih podataka o preuzetoj električnoj energiji od povlaštenih proizvođača priključenih na prijenosnu mrežu operatoru tržišta električne energije, radi obračuna i izdavanja jamstva podrijetla električne energije s obzirom na primarni izvor energije,

12. davanje potrebnih uputa za pravilan rad sustava za proizvodnju i prijenos u skladu s kriterijima pouzdanosti i sigurnosti prema mrežnim pravilima prijenosnog sustava,

13. tehnički dio poslova vezanih uz nabavu električne energije za uravnoteženje sustava, prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti,

14. nabavu električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži prema tržišnim načelima te načelima transparentnosti i nepristranosti,

15. nabavu pomoćnih usluga u prijenosnom sustavu prema načelima razvidnosti i nepristranosti te po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije u skladu sa člankom 28. stavkom 7. ovoga Zakona,

16. dodjelu prijenosnog kapaciteta prekograničnih prijenosnih vodova,

17. praćenje provedbe svih svojih dužnosti, a posebno u pogledu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,

18. praćenje provedbe mrežnih pravila prijenosnog sustava, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,

19. praćenje gubitaka u prijenosnoj mreži i godišnju analizu gubitaka, kao i planiranje gubitaka radi nabave električne energije za pokriće gubitaka, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije,

20. praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom, uz obvezu izdavanja godišnjeg izvješća temeljem prethodne suglasnosti Agencije koja po izdavanju godišnje izvješće prosljeđuje Ministarstvu,

21. pružanje informacija elektroenergetskim subjektima i korisnicima prijenosne mreže koje su potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže, prema načelima razvidnosti i nepristranosti,

22. pružanje informacija o budućim potrebama za električnom energijom te ostalih informacija potrebnih Agenciji,

23. dostavljanje obrazloženog prijedloga Ministarstvu o potrebi izgradnje novih objekata za proizvodnju radi sigurnosti opskrbe,

24. dostavljanje mišljenja Agenciji i operatoru tržišta električne energije na pravila organiziranja tržišta električne energije u postupku njihova donošenja i

25. dužnu pozornost energetskej učinkovitosti te zaštiti prirode i okoliša.

Dužnosti operatora prijenosnog sustava

Članak 30.

Operator prijenosnog sustava osobito je dužan:

1. osiguravati dugoročnu sposobnost prijenosne mreže radi zadovoljenja razboritih zahtjeva za prijenosom električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona, održavanjem, modernizacijom, poboljšavanjem i razvijanjem prijenosne mreže,

2. pridonositi sigurnosti opskrbe odgovarajućim prijenosnim kapacitetima i pouzdanošću prijenosne mreže,

3. koristiti objekte prijenosne mreže u skladu s tehničkim propisima i standardima, što je predmetom inspekcijskog nadzora,

4. poduzimati mjere za zaštitu okoliša,

5. poduzimati propisane mjere sigurnosti tijekom korištenja prijenosne mreže i drugih elemenata elektroenergetskog sustava koji su u funkciji prijenosnog sustava, što je predmetom inspekcijskog nadzora,

6. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, mrežna pravila prijenosnog sustava te ih na primjeren način javno objaviti,

7. upravljati tokovima električne energije u prijenosnoj mreži uzimajući u obzir razmjene električne energije s drugim povezanim mrežama te osigurati raspoloživost svih potrebnih pomoćnih usluga,

8. voditi elektroenergetski sustav i u okviru tehničkih i tehnoloških mogućnosti prijenosnog sustava ne ograničavati kupnju i prodaju električne energije, osim u slučaju kriznih stanja,

9. angažirati proizvodna postrojenja na svom području i određivati korištenje spojnih vodova s mrežama susjednih operatora prijenosnog sustava na temelju kriterija koji moraju biti objektivni, javno objavljeni i nepristrano primjenjivani,
10. regulirati frekvenciju i snagu razmjene,
11. osiguravati električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži te za osiguranje usluga sustava sukladno transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima,
12. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, objektivne, transparentne i nepristrane uvjete propisane pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava te ih na prikladan način javno objaviti,
13. u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava koristiti električnu energiju od ponuđača prema listi ekonomskog prvenstva koju mu dostavlja operator tržišta električne energije,
14. pravodobno izvještavati operatora tržišta električne energije o ravnoteži elektroenergetskog sustava i aktiviranim ponudama s liste ekonomskog prvenstva u skladu s uvjetima organiziranja tržišta električne energije,
15. voditi registar obračunskih mjernih mjesta svake bilančne grupe za mjesta isporuke na prijenosnoj mreži,
16. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s korisnicima mreže radi ostvarenja usluga sustava te osiguravati usluge sustava na ekonomičan i učinkovit način,
17. planirati rad elektroenergetskog sustava u suradnji s operatorom tržišta električne energije i operatorima drugih sustava, uključujući operatora distribucijskog sustava,
18. razmjenjivati potrebne informacije s operatorima drugih povezanih sustava radi sigurnog i učinkovitog pogona, usklađenog razvoja i omogućavanja pogona međusobno povezanih sustava,
19. održavati sigurnost pogona elektroenergetskog sustava,
20. osiguravati nepristranost prema svim korisnicima prijenosne mreže, uključujući povezane subjekte unutar vertikalno integriranog subjekta,
21. pružati informacije korisnicima mreže koje su im potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže,
22. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije s obzirom na pristup mreži i korištenje prijenosne mreže sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita potrošača, kao i nezavisni mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova,
23. uskladiti izradu planova remonta prijenosnih objekata i postrojenja korisnika mreže,

24. rješavati preopterećenja pojedinih elemenata prijenosne mreže, uz očuvanje ravnopravnog položaja svih korisnika mreže,

25. mijenjati plan angažiranja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti pogona elektroenergetskog sustava, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučajevima primjene mjera zbog poremećaja na tržištu električne energije, kriznih stanja i zagušenja u prijenosnoj mreži,

26. donijeti, uz mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije, a u koordinaciji sa susjednim operatorima prijenosnih sustava te na razini jedne ili više regija za prekograničnu razmjenu električne energije, pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta, utemeljena na tržišnim načelima te ih na primjeren način javno objaviti,

27. utvrditi prekogranične prijenosne kapacitete u suradnji s operatorima međusobno povezanih sustava,

28. dodjeljivati prekogranični prijenosni kapacitet u skladu s načelima razvidnosti i nepristranosti prema sudionicima na tržištu električne energije te na primjeren način javno objavljivati informacije o dodjeli prekograničnih prijenosnih kapaciteta,

29. objaviti, javno i na primjeren način, podatke od značenja za korištenje prijenosne mreže, o prekograničnim prijenosnim kapacitetima, zagušenjima na prekograničnim i unutarnjim prijenosnim vodovima, kao i druge podatke potrebne za organiziranje tržišta električne energije,

30. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu sa zakonom i posebnim propisima,

31. mjeriti preuzetu i isporučenu električnu energiju u točkama razdvajanja prijenosne mreže s distribucijskom mrežom, s korisnicima prijenosne mreže, susjednim sustavima i drugim relevantnim točkama, pri čemu ti podaci moraju biti dostupni i operatoru distribucijskog sustava, kao i operatorima povezanih prijenosnih sustava i Agenciji pod uvjetom uzajamnosti,

32. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta i točaka razdvajanja sa susjednim sustavima ostalih elektroenergetskih subjekata u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnim propisima ili na način uređen ugovorom o međusobnim odnosima između operatora prijenosnog sustava i elektroenergetskog subjekta,

33. utvrđivati tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor,

34. analizirati gubitke u prijenosnoj mreži na godišnjoj razini te po potrebi, izraditi i provesti mjere za smanjenje gubitaka,

35. do 31. listopada tekuće godine izraditi i dostaviti Agenciji na suglasnost godišnji plan gubitaka u prijenosnoj mreži za sljedeću godinu,

36. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 31. listopada svake godine ažuriran desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže, usklađen sa Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja, odnosno s planom razvoja distribucijske mreže, zahtjevima za priključenje objekata proizvođača i krajnjih kupaca na prijenosnu mrežu te planovima razvoja susjednih prijenosnih mreža,

37. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 30. studenog godine koja prethodi trogodišnjem razdoblju na koje se plan odnosi, trogodišnji plan razvoja prijenosne mreže, usklađen s desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže i prostorno-planskim dokumentima, pri čemu u taj plan ulaze samo oni objekti za koje su izrađeni idejni projekti u skladu s prostornim planom, zakona kojim se uređuje područja prostornog uređenja, gradnje te propisima donesenim na temelju tog zakona i drugim posebnim propisima, uz obvezno usuglašavanje s operatorom distribucijskog sustava s obzirom na susretna postrojenja,

38. donijeti i na primjeren način javno objaviti, uz prethodnu suglasnost Agencije, do 30. studenoga godine koja prethodi planu godišnji investicijski plan prema potrebama korisnika mreže, usklađen s desetogodišnjim i trogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže i prostorno-planskim dokumentima,

39. dostaviti Agenciji na suglasnost zahtjeve, uključujući obrazložene informacije o svim detaljima, u svezi sa svim planiranim i neplaniranim promjenama financijskih okvira godišnjih investicijskih planova tijekom godine,

40. prilikom donošenja desetogodišnjeg i trogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže i donošenja godišnjih investicijskih planova, definirati iznos godišnje energetske uštede u postotku od prosječne ukupne isporučene električne energije u prethodne tri godine te uzeti u obzir upravljanja potrošnjom i distribuiranu proizvodnju, što može odgoditi potrebu za pojačanjem prijenosne mreže. Agencija, po izdavanju, planove dostavlja Ministarstvu,

41. uskladiti planove razvoja s obvezom razdvajanja imovine u skladu sa člankom 76. stavcima 6. i 8. ovoga Zakona,

42. surađivati i razmjenjivati informacije, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, s institucijama uspostavljenim u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje prate planove razvoja prijenosne mreže, korištenje i razvoj prekograničnih prijenosnih vodova i suradnju unutar jedne ili više regija,

43. u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske uzeti u obzir mišljenja i preporuke te poštovati odluke institucija uspostavljenih u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje imaju pravo i obvezu obavljanja zadaća povezanih s dužnostima operatora prijenosnog sustava,

44. sudjelovati, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, u aktivnostima Europske mreže operatora prijenosnog sustava za električnu energiju,

45. organizirati burzu električne energije u suradnji s operatorom tržišta električne energije,
46. zajednički sudjelovati s ostalim operatorima prijenosnog sustava, s operatorima tržišta električne energije i drugim relevantnim subjektima na burzama električne energije u svrhu razvoja regionalnih tržišta električne energije ili liberalizacije tržišta,
47. primijeniti iznose tarifnih stavki za prijenos električne energije na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene. Metodologija mora uključivati i troškove koji nastaju zbog njegovog sudjelovanja u međunarodnim organizacijama iz područja prijenosa električne energije uspostavljenim prema međunarodnim ugovorima,
48. donijeti, uz suglasnost Agencije, pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene. U slučaju uskraćivanja suglasnosti, Agencija može sama odrediti te cijene,
49. jednom godišnje podnijeti izvješće Agenciji o provedbi svih svojih aktivnosti, odgovornosti i dužnosti iz članaka 28., 29. i 30. ovoga Zakona u skladu s uputama Agencije,
50. periodički, prema dinamici, opsegu i načinu koji određuje Agencija dostavljati podatke koje zatraži Agencija, a osobito o:
- tehničkim podacima prijenosne mreže,
 - elektroenergetskoj bilanci Republike Hrvatske,
 - opterećenju elektroenergetskog sustava,
 - postrojenjima za proizvodnju električne energije i njihovoj proizvodnji,
 - isporučenoj električnoj energiji kupcima na prijenosnoj mreži,
 - razmjeni električne energije po granicama,
 - dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
 - korištenju prihoda od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
 - priključcima na prijenosnu mrežu,
 - pogonskim događajima u prijenosnoj mreži,
 - o pružateljima i pruženim pomoćnim uslugama,
 - nabavi električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,

– podacima vezanim za zaštitu potrošača.

51. na temelju izvješća i podataka iz točaka 49. i 50. ovoga članka, a u slučaju zahtjeva Agencije, provesti određene mjere radi osiguranja normalnog pogona i načina vođenja prijenosne mreže, smanjenja gubitaka električne energije, poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom te osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,

52. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta o proizvodnji i potrošnji električne energije jedinicama lokalne i regionalne (područne) samouprave za potrebe energetskog planiranja, poštujući pri tome povjerljivost podataka individualnih korisnika mreže.

Obavljanje opskrbe električnom energijom

Članak 46.

(1) Opskrba električnom energijom je elektroenergetska djelatnost neovisna o elektroenergetskoj djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije, a odnosi se na kupnju električne energije i prodaju, uključujući preprodaju, električne energije kupcima.

(2) Opskrbljivač koji ima dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti opskrbe električnom energijom i kojem je odlukom Vlade Republike Hrvatske dodijeljena obveza javne usluge, opskrbu električnom energijom obavlja prema reguliranim uvjetima.

(3) Prodaja električne energije krajnjim kupcima obuhvaća obradu obračunskih elemenata, obračun potrošnje električne energije, ispostavu računa i naplatu obračunate električne energije temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca. Prodaja električne energije krajnjim kupcima mora obuhvaćati obračun, ispostavu računa i naplatu naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, a može obuhvaćati i obračun, ispostavu računa i naplatu korištenja prijenosne i distribucijske mreže, kao i drugih naknada u skladu s odredbama ovoga Zakonom, zakona kojim se uređuje energetski sektor te regulacija energetskih djelatnosti i posebnim propisima.

(4) Za potrebe obračuna potrošnje električne energije i ostalih naknada svaki opskrbljivač ima pravo na mjerne podatke sukladno standardima koji su propisani mrežnim pravilima prijenosnog sustava odnosno mrežnim pravilima distribucijskog sustava te tehničkim uvjetima za obračunska mjerna mjesta.

(5) Za nestandardne načine obračuna potrošnje električne energije svaki opskrbljivač može od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava zahtijevati posebnu uslugu sukladno cjeniku nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava odnosno cjeniku nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava, uključujući i ugradnju druge vrste mjernog uređaja, način prikupljanja mjernih podataka te način obrade i prijenosa mjernih podataka.

(6) Ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca određuje se količina električne energije na temelju prethodno ostvarene potrošnje krajnjeg kupca na obračunskom mjernom mjestu ili može biti unaprijed određena za obračunsko mjerno mjesto za obračunsko razdoblje.

(7) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:

1. krajnje kupce u okviru univerzalne usluge, odnosno samo kupce iz kategorije kućanstvo koji izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe kao javnu uslugu prema reguliranim uvjetima u okviru univerzalne usluge temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i

2. krajnje kupce u okviru zajamčene opskrbe, odnosno samo one krajnje kupce koji pod određenim uvjetima ostanu bez opskrbljivača prema reguliranim uvjetima za zajamčenu opskrbu temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca.

(8) Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:

1. sve krajnje kupce temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i

2. sve kupce na veleprodajnom tržištu temeljem bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.

(9) Prije početka opskrbe svaki opskrbljivač je obavezan:

1. sklopiti ugovor o energiji uravnoteženja s operatorom tržišta električne energije ili zaključiti ugovor o članstvu u bilančnoj grupi s voditeljem bilančne grupe u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije,

2. sklopiti ugovor o kupoprodaji električne energije s najmanje jednim drugim opskrbljivačem, trgovcem ili proizvođačem odnosno ugovor o opskrbi krajnjeg kupca s krajnjim kupcem i ako je to potrebno, osigurati prekogranične prijenosne kapacitete,

3. donijeti uvjete opskrbljivača za opskrbu električnom energijom te ih javno na primjeren način objaviti 15 dana prije početka opskrbe, u skladu s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, odredbama ovoga Zakona te zakonom kojima se uređuje energetska sektor.

(10) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge sa svojim krajnjim kupcima sklapa ugovor o opskrbi krajnjeg kupca.

(11) Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge s krajnjim kupcima koji ga slobodno izaberu može sklopiti ugovor o opskrbi krajnjeg kupca, kojim slobodno ugovara količinu i cijenu električne energije kao i ostale obračunske elemente.

(12) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge svojim krajnjim kupcima u okviru univerzalne usluge mora, a opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge svojim krajnjim kupcima može

za svako obračunsko mjerno mjesto izdati jedinstveni račun koji mora biti u skladu s tarifnim sustavima, propisanim naknadama i slobodnim cijenama.

(13) Opskrbljivač svojim krajnjim kupcima može u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama naplaćivati naknade samo na temelju sklopljenog ugovora o međusobnim odnosima s operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava, odnosno drugim subjektima u čije ime naknade naplaćuje.

(14) Energetski subjekti su dužni na zahtjev operatora tržišta električne energije dostaviti podatke iz ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i podatke iz ugovora o korištenju mreže.

(15) U pogledu kvalitete električne energije opskrbljivač je dužan postupati u skladu sa člankom 60. ovoga Zakona.

(16) Uvjetima opskrbljivača za opskrbu električnom energijom osobito se utvrđuju:

1. modeli isporuke i jedinične cijene električne energije,
2. izbor načina i uvjeti plaćanja,
3. način informiranja o potrošnji i troškovima te davanju obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge,
4. trajanje ugovora, uvjeti obnove te prekida usluga i ugovora, postojanje bilo kojeg prava na raskid ugovora.

(17) Zahtjev za određivanje, odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki podnosi Agenciji opskrbljivač u obvezi javne usluge, za obavljanje čije djelatnosti se primjenjuje metodologija koju donosi Agencija. U slučaju odbijanja navedenog zahtjeva, Agencija će u odluci o odbijanju samostalno donijeti iznose tarifnih stavki.

(18) Agencija može odlukom samostalno odrediti iznose tarifnih stavki iz stavka 17. ovoga članka na temelju metodologije koju donosi sukladno zakonu kojim se uređuje energetski sektor.

(19) Svaki opskrbljivač je obavezan učiniti raspoloživim Agenciji, Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, drugim nadležnim institucijama u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje su na temelju međunarodnih ugovora ovlaštene odnosno dužne obavljati povezane zadaće, u razdoblju od pet godina, relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu te s operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava i operatorom tržišta električne energije, u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice.

(20) Relevantni podaci iz stavka 19. ovoga članka moraju uključivati detalje karakteristika relevantnih transakcija, među kojima su trajanje, odredbe isporuke, preuzimanja i namire, količine, datumi i vremena izvršenja te cijene u transakcijama i načini identifikacije kupca na

veleprodajnom tržištu koji je u pitanju, kao i specifične detalje svih nenamirenih kupoprodajnih ugovora i izvedenica.

(21) Uredbom iz članka 11. stavka 5. ovoga Zakona određuje se obveza opskrbljivačima vezana za udio u otkupu električne energije proizvedene iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracije.

Članak 52.

(1) Tržište električne energije obuhvaća maloprodajno i veleprodajno tržište električne energije koje mora biti likvidno tržište.

(2) Veleprodajno tržište električne energije obuhvaća:

1. ugovorno tržište električne energije,
2. tržište električne energije uravnoteženja i
3. burzu električne energije.

(3) Kupoprodaja na veleprodajnom tržištu električne energije ugovara se putem bilateralnih ugovora i na organiziranom tržištu električne energije.

(4) Ugovorno tržište električne energije je tržište na kojem se kupnja i prodaja električne energije obavlja izravno između sudionika na tržištu električne energije na temelju bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.

(5) Na tržištu električne energije uravnoteženja operator tržišta električne energije kupuje i prodaje električnu energiju od sudionika na tržištu radi uravnoteženja elektroenergetskog sustava, dok operator prijenosnog sustava radi postizanja sigurnog rada elektroenergetskog sustava provodi mjerenje i aktivira ponude za energiju uravnoteženja prema listi ekonomskog prvenstva koju mu dostavlja operator tržišta električne energije.

(6) Sudjelovanje na tržištu električne energije uravnoteženja uređuje se ugovorom o pružanju usluge uravnoteženja koji operator tržišta električne energije sklapa sa sudionicima na tržištu električne energije, u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije čiji su sastavni dio pravila organiziranja tržišta električne energije uravnoteženja koja uključuju pravila o obračunu energije uravnoteženja.

(7) Operator tržišta električne energije obavlja obračun i naplatu energije uravnoteženja te obračunava i plaća pruženu uslugu uravnoteženja.

(8) Do uspostave funkcionalnog tržišta električne energije uravnoteženja cijene električne energije za potrebe uravnoteženja elektroenergetskog sustava obračunavaju se prema metodologiji za određivanje cijena za pružanje usluge uravnoteženja koju donosi Agencija, na

prijedlog operatora tržišta električne energije te uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava.

(9) Operator tržišta električne energije izvještava Agenciju o sklopljenim ugovorima o pružanju usluge uravnoteženja sa sudionicima na tržištu električne energije i mjesečnom ostvarenju tih ugovora.

(10) Operator tržišta električne energije odgovoran je za organiziranje tržišta električne energije na cijelom području Republike Hrvatske sukladno pravilima organiziranja tržišta električne energije koja donosi uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava te prethodnu suglasnost Agencije.

(11) Operator tržišta električne energije i operator prijenosnog sustava odgovorni su za organiziranje burze električne energije za fizičku trgovinu električne energije na cijelom području Republike Hrvatske i povezivanje s drugim burzama. Mogućnost uspostave burze financijskih izvedenica električne energije nije ograničena isključivo na operatora tržišta električne energije.

Operator tržišta električne energije

Članak 53.

(1) Operator tržišta električne energije je trgovačko društvo u vlasništvu Republike Hrvatske.

(2) Za operatora tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj određuje se Hrvatski operator tržišta energije d.o.o., Zagreb.

(3) Operator tržišta električne energije obavlja djelatnost organiziranja tržišta električne energije na cijelom području Republike Hrvatske na temelju dozvole koju izdaje Agencija sukladno ovom Zakonu i zakonu kojim se uređuje energetska sektor.

(4) Operator tržišta električne energije obavlja svoje zadaće uz poštivanje načela razvidnosti, objektivnosti i neovisnosti, pod nadzorom Agencije.

(5) Naknadu za organiziranje tržišta električne energije određuje Agencija, na prijedlog operatora tržišta električne energije. Prijedlog operatora tržišta električne energije mora se temeljiti na opravdanim troškovima poslovanja te mora biti usklađen s godišnjim programom rada i financijskim planom.

(6) Operator tržišta električne energije je posebno odgovoran za:

1. organiziranje i razvoj tržišta električne energije u korist i za dobro sudionika na tržištu električne energije,
2. organiziranje i razvoj tržišta električne energije uravnoteženja te osiguravanje energije uravnoteženja,

3. organiziranje i razvoj burze električne energije u suradnji s operatorom prijenosnog sustava,
4. donošenje, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i prethodnu suglasnost Agencije, pravila organiziranja tržišta električne energije čiji su sastavni dio pravila organiziranja tržišta električne energije uravnoteženja koja uključuju pravila o obračunu energije uravnoteženja,
5. evidentiranje ugovora i ugovornih obveza sklopljenih između subjekata na tržištu električne energije,
6. količinski obračun energije uravnoteženja prema podacima koje dostavljaju operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava, a vode ih prema registrima u skladu sa člankom 30. stavkom 15. i člankom 40. stavkom 14. ovoga Zakona,
7. prikuplja financijska sredstva vezana uz uravnoteženje sustava,
8. financijski obračun i kontrolu financijskog pokrivanja razlike utvrđenih odstupanja temeljem količinskog obračuna energije uravnoteženja,
9. izradu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije unutar i preko granica Republike Hrvatske temeljem ugovornih obveza proizašlih iz kupoprodaje na tržištu električne energije,
10. pravodobnu dostavu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije iz točke 9. ovoga stavka operatoru prijenosnog sustava,
11. provjeru usklađenosti rasporeda prekogranične kupoprodaje s dodijeljenim prekograničnim prijenosnim kapacitetima,
12. vođenje evidencije o opskrbljivačima i kupcima te njihovim međusobnim obvezama,
13. vođenje evidencije sudionika na tržištu električne energije,
14. izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za uspostavu i vođenje registra jamstva podrijetla električne energije u Republici Hrvatskoj,
15. donošenje, uz prethodnu suglasnost Agencije, pravila o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije,
16. sklapanje ugovora o kupoprodaji obveznog udjela električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije sa svim opskrbljivačima, uključujući i opskrbljivače pod obvezom javne usluge,
17. prikupljanje naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije od svih opskrbljivača, uključujući i opskrbljivače pod obvezom javne usluge,

18. sklopanje ugovora s povlaštenim proizvođačima koji imaju pravo na poticajnu cijenu,
 19. analizu organiziranja tržišta električne energije i predlaganje mjera za njegovo unapređenje,
 20. dostavlja pisanu obavijest zajamčenom opskrbljivaču, opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge i operatorima prijenosne i distribucijske mreže o problematičnom opskrbljivaču iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona,
 21. objavu, na primjeren način, informacija potrebnih za nesmetano organiziranje tržišta električne energije i obavljanje elektroenergetskih djelatnosti te
 22. davanje mišljenja operatoru prijenosnog sustava na pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta.
- (7) Operator tržišta električne energije je dužan pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa ili izmjene iznosa naknada za čije je donošenje ili određivanje nadležan.
- (8) Operator tržišta električne energije ne smije trgovati električnom energijom, osim za kupnju i prodaju energije uravnoteženja, za reguliranu kupnju i prodaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče.
- (9) U pogledu uravnoteženja elektroenergetskog sustava, operator tržišta električne energije obavlja komercijalni dio poslova, razrađen pravilima o obračunu energije uravnoteženja koja su uključena u pravila organiziranja tržišta električne energije uravnoteženja te čine sastavni dio pravila organiziranja tržišta električne energije i služe za razradu komercijalnog dijela uravnoteženja elektroenergetskog sustava. Komercijalni dio poslova obuhvaća:
1. organiziranje nabavne strane energije uravnoteženja, što uključuje prikupljanje ponuda, slaganje liste ekonomskog prvenstva i njezino prosljeđivanje operatoru prijenosnog sustava te plaćanje pružateljima usluge i
 2. organiziranje korisničke strane energije uravnoteženja, što uključuje upravljanje obračunom i naplatom energije uravnoteženja zbog odstupanja koja su uzrokovali subjekti odgovorni za odstupanje, odnosno voditelji bilančnih grupa.
- (10) Elektroenergetski subjekti su obvezni osigurati operatoru tržišta električne energije kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su mu potrebni za obavljanje djelatnosti u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije.

Pravila organiziranja tržišta električne energije

Članak 55.

- (1) Pravila organiziranja tržišta električne energije uređuju način organiziranja i rada tržišta električne energije.

(2) Pravilima organiziranja tržišta električne energije osobito se utvrđuju:

1. model tržišta električne energije,
2. postupci, načela i standardi za organiziranje i rad tržišta električne energije u skladu s primijenjenim modelom tržišta električne energije,
3. način identifikacije i registracije sudionika na tržištu električne energije,
4. vrste ugovora koji se sklapaju na tržištu električne energije,
5. proizvodi za trgovanje na tržištu električne energije,
6. standardi i postupci za evidentiranje transakcija na tržištu električne energije,
7. standardi i postupci vezani za problematičnog opskrbljivača na tržištu električne energije,
8. standardi i postupci za uspostavu i vođenje baze podataka za potrebe tržišta električne energije,
9. standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije,
10. standardi i postupci za nabavu pomoćnih usluga radi ostvarenja usluga sustava te kupnju električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, radi osiguranja neprekidne, sigurne i pouzdane opskrbe kupaca električnom energijom,
11. pravila i postupak razmjene mjernih podataka korisnika mreže,
12. tržište električne energije uravnoteženja i pravila o obračunu energije uravnoteženja i
13. ostala pitanja potrebna za organiziranje i rad tržišta električne energije.

(3) Operator tržišta električne energije donosi, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava te uz prethodnu suglasnost Agencije pravila organiziranja tržišta električne energije. Pravila organiziranja tržišta električne energije se objavljuju u »Narodnim novinama«.

Kupci pod posebnom zaštitom u okviru univerzalne usluge

Članak 65.

(1) Kupci iz kategorije kućanstva koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe te su od nadležnog tijela za socijalnu skrb ishodili odluku o statusu ugroženog kupca, imaju pravo na posebnu zaštitu u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje energetska sektor te propisima o zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi.

(2) Nadležno tijelo za socijalnu skrb koje je utvrdilo status ili promjenu statusa ugroženog kupca dužno je u roku od osam dana od dana promjene statusa ugroženog kupca izvijestiti kupca, operatora distribucijskog sustava i opskrbljivača ugroženog kupca o promjeni statusa kupca.

(3) Nadležno tijelo za socijalnu skrb dužno je planirati i osigurati sredstva za plaćanje isporučene električne energije ugroženom kupcu, odnosno plaćati električnu energiju opskrbljivaču u okviru univerzalne usluge u slučaju kada ugroženi kupac ne plaća opskrbljivaču električne energije u okviru univerzalne usluge.

(4) Zaštićeni kupac ima pravo na opskrbu određenom količinom električne energije u slučaju kriznih situacija u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor. Opskrbu zaštićenih kupaca u vrijeme kriznih situacija obavlja zajamčeni opskrbljivač. U slučaju krizne situacije za vrijeme njezinog trajanja proizvođači električne energije proizvedenu električnu energiju moraju prvo ponuditi zajamčenom opskrbljivaču.

Teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u elektroenergetskom sektoru

Članak 74.

(1) Novčanom kaznom do najviše 10% ostvarenog godišnjeg prometa u prošloj poslovnoj godini kaznit će se operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava kada namjerno ili krajnjom nepažnjom diskriminira korisnike mreže.

(2) Novčanom kaznom do najviše 10% ostvarenog godišnjeg prometa u prošloj poslovnoj godini kaznit će se operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava kada:

1. sprječava osobu za praćenje usklađenosti u obavljanju njezinih poslova,
2. odbije priključenje na elektroenergetsku mrežu uz obrazloženje mogućeg budućeg ograničavanja raspoloživih mrežnih kapaciteta, što ne odgovara stvarnim okolnostima,
3. ne ispuni obveze u svezi s davanjem informacija koje ima prema Uredbi (EZ) br. 714/2009 ili dužnosti izvještavanja,
4. ne postupi u skladu s odlukama Agencije, uključujući i odluke Agencije za suradnju energetskih regulatora u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske koje su donesene na temelju Uredbe (EZ) br. 714/2009 ili
5. ne ispuni svoje dužnosti prema odredbama iz Dodatka Uredbe (EZ) br. 714/2009 u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.

(3) Ako je okrivljenik operator prijenosnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava sastavni dio vertikalno integriranog subjekta, novčana kazna izreći će se prema godišnjem prometu vertikalno integriranog subjekta.

Prekršajni nalog Agencije

Članak 75.

(1) Agencija će podnijeti optužni prijedlog i predložiti pokretanje prekršajnog postupka ako je utvrdila prekršaj temeljem:

1. provedene kontrole operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava u skladu sa člankom 11. stavkom 7. ovoga Zakona, odnosno operatora tržišta električne energije nad ukupno proizvedenom električnom energijom povlaštenih proizvođača električne energije koja je predana u mrežu, uz prilaganje vjerodostojne dokumentacije,
2. obavljenog nadzora nad korisnikom mreže na prijedlog drugog korisnika mreže ili anonimne prijave,
3. obavljanja nadzora Agencije i drugih ovlasti u njezinoj nadležnosti, pri čemu je sačinjena službena zabilješka ili zapisnik.

(2) Agencija može predložiti pokretanje prekršajnog postupka iz stavka 1. ovoga članka za prekršaje propisane člankom 73. ovoga Zakona.